

мировой опыт и реалии для Украины [Текст] / Артемова Т.И. // Наукові праці ДонНТУ. Серія економічна. Випуск 38-2. С.110-117. **6.** Тиховодова А. Социальное партнерство: сущность, функции, особенности развития в России / А.В. Тиховодова // Известия РГПУ им. А.И. Герцена. Аспирантские тетради. - 2008. - № 25 (58). - С. 297 – 301. **7.** Социальное партнерство: когда «еда» смеется, вампиры исчезают. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://dialogs.org.ua/ru/project/page263.html>. **8.** Ярославський вважає успішним приватно-державне партнерство в підготовці до Євро-2012 [Текст]. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://kharkiv.unian.net/ukr/detail/197229>

Надійшла до редколегії 19.02.2013

УДК 330.11

Напрямки і форми соціалізація капіталістичної економіки /О.В. Попадинець // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 21 (994) - С. 161-167. Бібліогр.: 8 назв.

Статья посвящена вопросам социализации капиталистической рыночной экономики, рассмотрению основных причин и форм реализации этого процесса и факторов его торможения в Украине

Ключевые слова: социализация капитала, капитализм, социализм, социальное партнерство, трудовая коллективная собственность, производственные кооперативы, государственно-частное партнерство

Article is devoted to the socialization of the capitalist market economy, develop the form of the main causes and forms realizatsiyitsoho process factors and its inhibition in Ukraine

Keywords: socialization of capital, capitalism, socialism, social partnership, labor collective ownership, cooperatives, public-private partnership

УДК 631.15.33

О.І. КОЛОТЮК, асистент кафедри організації виробництва та управління персоналом, НТУ «ХПІ», Харків
Ю.С. САНКОВСЬКА, студент, НТУ «ХПІ», Харків

РОЗВИТОК СИСТЕМИ ФІНАНСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ – СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМОК СТАНОВЛЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ

Розглядаються можливі напрямки побудови системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності як важливого елементу національної інноваційної системи

Ключові слова: національна інноваційна система, фінансування інновацій, банки, пенсійні фонди, приватні інвестори

Вступ. Побудова високотехнологічної економіки, здатної продукувати і ефективно використовувати досягнення НТП є метою будь-якої цивілізованої держави. Однак інститути економіки знань як обов’язковий компонент такої економіки формуються в Україні надто повільно і не виконують потрібних

© О.І. Колотюк, Ю.С. Санковська, 2013

функцій, не забезпечують соціально-економічний розвиток. Трансформаційні процеси у виробничих силах не призвели до становлення інноваційної економіки (інформаційної економіки або суспільства знань) в державі. Її урочисте проголошення після краху соціалізму було покликане закріпити переваги західного способу виробництва, доктрину ринкового індивідуалізму та економічної ефективності [1, С. 61]. Однак, за Глобальним інноваційним індексом Україна посіла 64-е місце з 110 (2009 р.) [2]; за Індексом конкурентоспроможності – 89-е з 133 (2010 р.) [3]. Тому питання модернізації інноваційної системи України є найактуальнішим і вимагає найскорішого вирішення.

Аналіз основних досягнень і літератури. Економічні аспекти проблеми інновацій постійно знаходяться в центрі уваги вчених та практиків, таких як О. Амоша, Ю. Бажал, В. Геєць, І. Лукинов, А. Гречко, І. Карпунь, О. Кузьменко, А. Лундвал, С. Меткалф, З. Микитюк, Р. Нельсон, М. Пашута, В. Побірченко, Л. Федулова, К. Фрімен, О. Черевко, Л. Яремко та інші.

Мета дослідження, постановка задачі. Метою статті є дослідження можливих напрямків побудови системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності як важливого елемента національної інноваційної системи.

Матеріали досліджень. Поняття «національна інноваційна система» виникло у 80-х рр. ХХ ст. і широко застосовується у багатьох країнах світу [4]. Національна інноваційна система – мережа інститутів, які роблять свій внесок у створення та поширення нових технологій або сукупність інститутів приватного й державного секторів, які окремо та у взаємодії обумовлюють розвиток і поширення нових технологій в межах певної країни [5]. Національна інноваційна система є сприятливим для інновацій інституційним середовищем, де органічно об'єднуються всі складові інноваційного процесу: наука, освіта, система фінансування наукових розробок і дослідно-конструкторських робіт, система комерціалізації і захисту інтелектуальної власності. Тут реалізується державна фінансова підтримка фундаментальних наукових досліджень та фінансування їх приватним бізнесом. Тому модернізація національної інноваційної системи є важливою передумовою для успішного відродження національної економіки, її адаптації до міжнародної конкуренції.

Розвиток інноваційної діяльності як на рівні підприємства, так і на рівні всієї держави вимагає створення ефективної системи фінансування. Деякі дослідники визначають, що головним бар'єром для технологічного прориву в Україні є саме брак фінансових коштів у сфері інновацій. Адже інновація не приносить негайного доходу через часовий лаг між її «визріванням» і експлуатацією [6]. Більшість вітчизняних виробників інноваційно пасивні,

скорочується показник реалізованої інноваційної продукції в загальному обсязі [7, С. 47].

Результати досліджень. Фінансово-кредитна система України не зацікавлена інвестувати в ризикові бізнес-проекти. Більшість комерційних банків одержують прибутки за рахунок короткострокового або споживчого кредитування. Для розвитку банківського кредитування інновацій необхідно забезпечити захист інтересів кредитора. Західна система дозволяє віддати під заставу результати майбутньої роботи розробника, для чого достатньо листа в банк, завіреного нотаріусом [8, С. 18]. В Україні банки не мають пільг щодо кредитування інноваційної сфери, окрім кредитів технопаркам. Брак коштів в українському бюджеті унеможлиблює страхування всіх позик на інноваційні проекти. Проте, існують шляхи зробити такі проекти інвестиційно привабливими. Слід впровадити систему пільг за наданням кредитів відповідно до стратегічних пріоритетів країни. Рациональним є максимальне зниження ставки податку на прибуток банку, одержаний від кредитів на інноваційні проекти. Систему стимулів державі слід розробити і для страхових компаній, аби вони були зацікавлені страхувати інвестиційні ризики інновацій.

Одним з перших серед фінансових джерел розвинутих держав є недержавні пенсійні фонди. Але в Україні їх участь в інноваційній діяльності обмежена законодавчо, аналогічна ситуація склалася щодо коштів державного Пенсійного фонду. Іншим джерелом інвестицій можуть стати накопичення населення. Для їх залучення слід здійснювати державні позики з різними термінами обігу і формами виплат, розміщення на фондовому ринку цінних паперів спеціальних випусків на фінансування інноваційних програм. Проте на теперішній час довіра населення до держави та різних інвестиційних компаній майже відсутня. У цій ситуації особливо актуальним є створення умов для розвитку венчурних фондів. Особливістю венчурного фінансування є те, що фінансові кошти вкладаються у венчурний бізнес без гарантій з боку венчура. Кошти надаються на безпроцентній основі, тобто ризиковий капітал розміщується як внесок до статутного фонду фірми. Досвід розвинених країн показує, що стратегічний альянс підприємств з венчурним капіталом приводить до значних економічних результатів. Серед властивостей венчурного капіталу можна виділити постійний зв'язок з науково-технічною та інноваційною діяльністю, об'єднання можливостей фінансового капіталу та інтелектуального ресурсу, об'єктивне прагнення до високого рівню прибутковості, орієнтацію на розвиток самих інноваційних підприємств. За даними Української асоціації інвестиційного бізнесу, на 1 січня 2013 р. в Україні було зареєстровано 351 компаній з управління активами. Загальна кількість зареєстрованих інститутів спільного інвестування становила 1451.

Розвиток вітчизняних венчурних фондів розпочався після прийняття закону України «Про інститути спільного інвестування» (2001 р.). Було введено сприятливий режим функціонування венчурних фондів, зокрема податкові стимули і спрощені процедури адміністрування, що збільшило кількості венчурних фондів в державі. Протягом 2006 -2010 рр. їх кількість зросла більш ніж на 45%: з 410 до 755. Розмір активів збільшився в 6,3 рази: з 15,7 млрд. грн. до 99,2 млрд. грн. У 2011 р. в Україні налічувалося 844 венчурних фондів з активами у 108,7 млрд. грн. [8]. Однак збільшення капіталізації венчурних фондів не забезпечує зростання інвестицій у інноваційні сектори економіки. У вітчизняній практиці венчурні фонди зазвичай використовують для легального зниження оподаткування. Основними одержувачами коштів венчурних фондів є сфера нерухомості та будівництва, торгівлі, готельного і туристичного бізнесу, переробки сільськогосподарської продукції, страхування, інформатизація тощо.

Задля поліпшення інвестиційного клімату в інноваційній сфері слід стимулювати виникнення приватних інноваційних банків та венчурних компаній за рахунок пільг в оподаткуванні їх діяльності. Але при цьому слід спрямувати венчурний капітал в галузі п'ятого та шостого укладів. Рационально забезпечити необхідні умови для створення та розвитку венчурних фондів, які надавали би кошти підприємствам, що працюють в сфері нанотехнологій, протеоміки, біоінформатики тощо.

Висновки. Модернізація системи фінансування інновацій як ланки національної інноваційної системи вимагає: впровадження системи пільг для комерційних банків при наданні кредитів на інноваційні проекти згідно стратегічних пріоритетів країни; використання коштів недержавних пенсійних фондів на інноваційні проекти; здійснення державних позик з різними термінами обігу і формами виплат для залучення коштів населення; стимулювання виникнення приватних інноваційних банків та венчурних компаній за рахунок введення пільгового режиму оподаткування їх діяльності (при використанні венчурного капіталу в галузях п'ятого та шостого укладів).

Список літератури: 1. *Артьомова Т.І.* Економіка довіри як прообраз інституційної архітектури [Текст] / Артьомова Т.І. // Економічна теорія. – 2010.– № 3 – С.60-67. 2. *The Innovation Imperative in Manufacturing: How the United States Can Restore Its Edge* 3. *The Global Competitiveness Report 2010–2011* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www3.weforum.org/docs/WEF> 4. *Буняк Н.* Сутність національної інноваційної системи // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" 5. *OECD proposed guidelines for collecting and interpreting technological innovation data. Oslo manual.* - Paris: OECD, 1992" 6. *Прокопов Б.* Влияние олигополистических структур на развитие национальной экономики (региональный аспект) [Текст] / Прокопов Б. И. // Проблемы современной экономики, N 1 (29), 2009.– С.63-71 7. *Дементьев В.* Чому Україна не інноваційна держава: інституційний аналіз [Текст] / Дементьев В., Вишневський В. // Економічна теорія. – 2011.– № – С.5-20. 8. *Шевченко О.* Венчурний

Надійшла до редколегії 19.02.2013

УДК 631.15.33

Розвиток системи фінансування інновацій – стратегічний напрямок становлення національної інноваційної системи /О.І. Колодюк, Ю.С. Санковська // Вісник НТУ „ХПІ”. Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Х.: НТУ „ХПІ”. - 2013. - № 21 (994) - С. 167-171. Бібліогр.: 8 назв.

Рассматриваются возможные направления построения системы финансового обеспечения инновационной деятельности как важного элемента национальной инновационной системы

Ключевые слова: национальная инновационная система, финансирование инноваций, банки, пенсионные фонды, частные инвесторы

The article considers possible directions for building a system-ensuring financial innovation as an important element of the national system of innovation

Keywords: national innovation system, innovation funding, banks, pension funds, private investors

УДК: 338: 658

С.І. АРХІЄРЕЄВ, д-р. екон. наук, проф., НТУ «ХПІ», Харків
Л.А. ЖМІНЬКА, аспірант, НТУ «ХПІ», Харків

ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ СУТНОСТІ ОБОРОТНИХ КОШТІВ ТА ДЖЕРЕЛ ЇХ ФОРМУВАННЯ

В статті проаналізовано різноманітні підходи до аналізу економічної сутності оборотних коштів. Запропоновано власне визначення сутності оборотних коштів. Виділено джерела формування оборотних коштів та розглянуто стратегії їх фінансування.

Ключові слова: оборотний капітал, оборотні активи, оборотні кошти, джерела формування оборотних коштів.

Постановка проблеми. У ринкових умовах господарювання на сучасному етапі економічного розвитку України необхідно приділяти увагу забезпеченню підприємства оборотними коштами.

Оскільки, вони забезпечують безперервний процес виробничої та комерційної діяльності, тому підприємство потребує постійного інвестування у елементи оборотних активів для здійснення розширеного відтворення.

Від ефективності використання оборотних коштів залежить ліквідність підприємства, його фінансова стійкість, платоспроможність та рентабельність.